

УДК 316.74+008

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-61>

Анжеліка ТАТАРНИКОВА

доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет, Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, Україна, 65000
ORCID: 0000-0002-6310-8276

Бібліографічний опис статті: Татарнікова, А. (2025). Контамінація сакрального та тривіального в сучасних культурних практиках. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 438–445, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-61>

КОНТАМІНАЦІЯ САКРАЛЬНОГО ТА ТРИВІАЛЬНОГО В СУЧАСНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИКАХ

Дослідження зосереджене на комплексному аналізі еволюції символічних систем у контексті взаємодії сакрального та повсякденного, що розглядається крізь призму їхньої семіотичної динаміки. Увага приділяється трансформаційним процесам, які модифікують структурну й функціональну архітектуру знакових форм, обумовлену екзистенційними викликами постіндустріального суспільства. Акцентовано на феноменологічних аспектах деконструкції традиційних семантичних меж, що каталізують процеси ресакралізації в умовах глобалізованого культурного простору. Особливий інтерес викликають механізми інтеграції сакрального в повсякденне через гібридизацію міфопоетичних архетипів. Досліджується контамінація сакруму та тривіального, яка сприяє формуванню інноваційних форм знакової та ритуальної репрезентації.

Мета статті передбачає визначення еволюції символів у сучасному суспільстві через аналіз сакрального та повсякденного в культурних практиках.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, який поєднує методи семіотичного, культурологічного та соціологічного аналізу. Окрему роль відіграє феноменологічний метод, що дозволяє виявити та осмислити нові форми сакрального досвіду, які проявляються в мистецьких практиках, цифровій культурі та сучасних соціальних ритуалах.

Наукова новизна статті розширює уявлення про динаміку сакрального в сучасному світі, зокрема в умовах цифрової епохи, та пропонує нові концептуальні рамки для розуміння процесів трансформації символічного у глобалізованій культурі.

Висновки. Результати дослідження спрямовані на виявлення латентних механізмів зміни символічного у різних дискурсивних вимірах, що стає індикатором соціокультурної адаптації в епоху акселеративних змін.

Ключові слова: сакральне, повсякденне, символ, культурні практики, соціокультурна динаміка.

Angelika TATARNIKOVA

Doctor of Art Studies, Associate Professor, Head of the Department of Art Studies and General Humanities, International Humanitarian University, Fontanska Road, 33, Odesa, Ukraine, 65000

ORCID: 0000-0002-6310-8276

To cite this article: Tatarnikova, A. (2025). Kontaminatsiia sakralnoho ta tryvialnoho v suchasnykh kulturnykh praktykakh. [Contamination of the sacred and the trivial in contemporary cultural practices]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 438–445, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-61>

CONTAMINATION OF THE SACRED AND THE TRIVIAL IN CONTEMPORARY CULTURAL PRACTICES

The study focuses on a comprehensive analysis of the evolution of symbolic systems in the context of the interaction between the sacred and the everyday, examined through the lens of their semiotic dynamics. Particular attention is given to transformational processes that modify the structural and functional architecture of sign forms, driven by the existential challenges of post-industrial society.

Emphasis is placed on the phenomenological aspects of deconstructing traditional semantic boundaries, which catalyze the processes of resacralization within the globalized cultural space. Special interest is devoted to the mechanisms of integrating the sacred into the everyday through the hybridization of mythopoetic archetypes. The study explores the contamination of the sacred and the trivial, which fosters the formation of innovative forms of sign-based and ritual representation.

Objective. The article aims to determine the evolution of symbols in contemporary society through the analysis of the sacred and the everyday in cultural practices.

Methodological Foundation. The research is based on an interdisciplinary approach that integrates methods of semiotic, cultural, and sociological analysis. A distinct role is played by the phenomenological method, which allows for the identification and interpretation of new forms of sacred experience manifested in artistic practices, digital culture, and contemporary social rituals.

Scientific Novelty. The article expands the understanding of the dynamics of the sacred in the contemporary world, particularly in the digital era. It offers new conceptual frameworks for comprehending the processes of symbolic transformation within globalized culture.

Conclusions. The research findings are aimed at identifying latent mechanisms of symbolic change across various discursive dimensions, serving as an indicator of sociocultural adaptation in the era of accelerated transformations.

Key words: sacred, trivial, symbol, cultural practices, sociocultural dynamics.

Актуальність проблеми. Парадигматичне злиття сакрального та повсякденного у межах сучасного наукового поля виявляє комплексний характер інверсійних семіотичних процесів, позначених амбівалентністю та гетерогенністю. Аксиологічне розшарування символічних конструктів у постмодерністському контексті детермінує еклектичну природу сакральних образів, які дедалі частіше адаптуються до них моделей функціонування (Зубавіна, 2021). Така трансгресія семантичних меж ускладнює аналіз глибинних структур символічного дискурсу, де архетипічні рудименти співіснують із симулятивними формами, позбавленими трансцендентного ядра. Обґрунтовані символи, які у традиційних культурах забезпечували екзистенціальну цілісність колективного досвіду, в умовах глобалізаційного дискурсу набувають функції естетизованих маркерів ідентичності. Семантична релятивізація сакрального простору спричиняє глибоку девальвацію його аксиологічного значення, трансформуючи його у феномен, що здебільшого виконує функцію культурного орнаменту. Водночас інтенсифікація міжкультурних контактів ініціює формування нових семіотичних систем, які, хоча й апелюють до сакруму, редукують його до поверхневих репрезентацій.

Поліфонічна природа постсекулярного суспільства зумовлює одночасну сакралізацію повсякденних практик та профанізацію сакрального дискурсу (Гаяук, 2024, с. 197). У цьому контексті важливою стає концепція семіотичного палімпсеста, що репрезентує множинність нашарувань значень, притаманних одному символу. Така стратифікація унеможливорює однозначну інтерпретацію сакральних конструктів, трансформуючи їх у полівекторні семіотичні феномени, які залежно від контексту виявляють ознаки як архетипічного, так й прагматичного.

Технологічна медіатизація сучасності каталізує процеси десакралізації через надмірність комунікативних потоків, які переорієнтують символічний порядок на утилітарно-естетичні аспекти. Цифрові платформи, створюючи простір безпрецедентної інтерактивності, водночас стирають ієрархію між сакральним і тривіальним. Семіотична інверсія, спричинена цифровізацією, демонструє контрверсійність: сакральне, потрапляючи у віртуальний простір, втрачає свою онтологічну субстанційність, набуваючи модифікованих форм поверхневого втілення (Dehaene, 2022, с. 757). Дискурсивна гібридизація, що супроводжує глобалізаційні процеси, формує нові семантичні поля, у яких символи перебувають у стані перманентної трансформації. Перехід сакральних архетипів у повсякденні сфери функціонування супроводжується феноменом семіотичної ентропії, що створює небезпеку втрати первісного змісту (Güneş & Ercömert, 2024, с. 401). Заразом, спроби віднайдення нових культурних синтезів спираються на реінтерпретацію традиційних символічних конструктів у світлі сучасних соціокультурних реалій.

Розуміння еволюції сакрального та тривіального у сучасних культурних практиках вимагає застосування комплексного методологічного інструментарію, що охоплює герменевтичний, антропологічний та семіотичний аналіз. Відповідно, взаємодія сакрального й повсякденного, що набуває нових модальностей у постглобальному суспільстві, виявляє складні механізми трансформації колективної уяви. У цьому контексті сакральне функціонує як полісемантичний та багатовимірний феномен, здатний водночас трансформуватися й залишатися маркером культурної тяглості.

Метою статті є визначити еволюцію символів у сучасному суспільстві через аналіз

сакрального та повсякденного в культурних практиках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Гетерогенність культурної семіосфери, детермінована мультидисциплінарною взаємодією антропологічних, феноменологічних та герменевтичних концептів, призводить до радикальної «мутації» сакральних кодів, які зазнають диспозиції в просторі повсякденного. Процеси гіперрефлексивної реконфігурації символічного реєстру корелюють із тенденцією до деконструкції традиційних сакральних онтологем, що спричиняє поліваріативну інтерпретацію змістів, раніше підпорядкованих ритуалізованому порядку. У межах цієї парадигми спостерігається маніфестація семіотичної ентропії, де сакральне дедалі частіше виявляється інкорпорованим у повсякденне середовище, набуваючи рудиментарного статусу або, навпаки, есхатологічної наддетермінації (Boström, 2021; Гаюк, 2024; Dehaene, 2022; Лікарчук, 2023; Nancy, 1991; Malabou, 2008; Haardt, 2017).

Флуктуаційні моделі сучасної культурної динаміки, засновані на принципах інтермедіальності та палімпсестності, демонструють процеси ресемантизації сакрального через механізми коммодифікації та інтертекстуальної апропріації. Дифузія наукового дискурсу в естетизовані форми масової культури відбувається шляхом іманентного субверсивного симбіозу, що анулює чітку дихотомію між сакральним та повсякденним (Banks, 2024; Güneş, 2024; Корень, 2022; Latour, 2018; Mode, 2024). Концепти лімінальності й транзитивності, артикульовані в антропологічних дослідженнях, засвідчують, що процеси десакралізації супроводжуються зворотною хвилею сакралізаційної реінтерпретації, де повсякденне набуває символічних властивостей та утверджується у статусі новітніх квазі-релігійних парадигм (Зубавіна, 2021; Sterelny, 2021; Stiegler, 1998).

Еклектична дифузія традиційного сакрального із гіперреальністю, конструйованою постмодерністськими семіотичними диспозитивами, спричиняє амбівалентність у трактуванні символічного капіталу, що акумулюється в медійно-репрезентаційних механізмах (Bowman, 2024; Ergömert Görgün, 2024; Lee, 2024; Planer, 2021; Sproat, 2023; Fisher, 2022). Гіпертрофована симуляція сакрального в дискурсі цифрової культури продукує своєрідну

транскрипцію архетипічних кодів у площину віртуалізованої міфопоетики, де конотативні рівні набувають поліфонічної розмитості. Внаслідок цього спостерігається тенденція до формування гібридних моделей сакрального, що маргіналізують класичні наукові диспозитиви й відкривають нові горизонти для герменевтичної рефлексії над феноменологією сучасних сакральних репрезентацій.

Виклад основного матеріалу. Дихотомічне конкордатне співіснування сакрального та повсякденного у феноменологічних парадигмах культурної практики конститує поліструктуровану систему знакових репрезентацій, що виявляють діахронічну варіативність семантичних конструктів (Корень, 2022, с. 97). Іntenційна модифікація гіперреального символічного простору корелює з транзитивними еволюційними процесами, що, згідно з лаканіанською концепцією семіозису, експлікують ентропійні зрушення реальності. Сакральна субстанція, апропрійована у глибинних шарах колективного несвідомого, як це наголошує Карл Густав Юнг, детермінує архетипові ноуменальні структури, що репродукуються у міфопоетичних, ритуалізованих та дискурсивних формаціях (Lee & Mode, 2024, с. 109). Натомість повсякденне, інфільтроване прагматичною інтенціональністю, інкорпорує у своїй структурі механізми десакралізаційного розщеплення, що, у контексті веберіанського дискурсу секулярної раціоналізації, спричиняє кумулятивну дифузію епістемологічної ентропії.

Гіпертрофована гіпертекстуальна фрагментація символічного спричиняє перманентну рефункціоналізацію сакральних структур, що маніфестується у плюралістичних епіфеноменах гіпермодерного соціуму (Banks & Bowman, 2024). Мішель Фуко, аналізуючи епістемічну археологію знання, вказував на дискурсивну контингентність значеннєвих матриць, що уможливорює мультиплікативну варіативність герменевтичних практик (Lee & Mode, 2024, с. 201). У межах постметафізичної концептуальності сакральне еволюціонує від ригідних онтологічних категорій до децентрованих, ризоматичних констеляцій, які Жиль Дельоз та Фелікс Гваттарі інтерпретують як номадичні флуктуаційні агрегати, позбавлені ієрархічних вузлів та есенціальної субординації (Lee &

Mode, 2024, с. 197). Унаслідок таких діалектичних трансмутацій сакральне набуває поліфонічного статусу, що нівелює можливість його редукції до монохромного семантичного субстрату, спричиняючи ефект еклектичної поліаксіологічної невизначеності.

Десакралізаційні процеси, імпліцитно інкорпоровані у соціокультурні механізми, детермінують феномен семіотичної ентропії, що знаходить свою експлікацію у перерозподілі аксіологічних преференцій (Güneş & Ercömert, 2024, с. 391). П'єр Бурдьє у своїй концепції символічного капіталу наголошує на тому, що сакральні конструкти функціонують у модусі легітимізованих владних структурацій, чия еволюційна траєкторія супроводжується перманентною реінтерпретацією та полісемантичним реконтекстуалізаційним зсувом. Такі модифікації зумовлюють постання феномену псевдосакрального, що функціонує в умовах гіперреального симулятивного середовища, як це екстраполює Жан Бодрійєр (Lee & Mode, 2024, с. 217). Генеративна гіперреальність сприяє продукуванню знакових симулякрів, які, утративши семантичну субстанційність, трансформуються у порожнисті семіотичні оболонки, детермінуючи парадоксальну репрезентативність екзистенційної порожнечі та аксіологічного вакууму.

Синкретична структура сучасних культурних практик обумовлює процесуальну взаємопроникність сакрального та повсякденного, що маніфестується у трансгресивних інтерференційних формах, де сакральне десакралізується шляхом континуальної профанізації, а повсякденне, навпаки, сакралізується через гіпермедіатизовані механізми колективної інтеракції (Sterelny, 2021, с. 297). Вальтер Беньямін, аналізуючи онтологію технічної репродукції, акцентував увагу на прогресуючій дисипації аури мистецьких артефактів, що корелює із загальним процесом десубстанціалізації сакрального. Подібна тенденція знаходить подальшу артикуляцію у постструктуралістичних наративах, де Жак Дерріда запроваджує концепцію деконструктивного розщеплення категоріальних опозицій, що провокує радикальну дисперсію значенневих парадигм (Lee & Mode, 2024, с. 176).

Проблематика сакрального у добу цифрової медіатизації корелює з інтенсифікацією його репрезентаційної гнучкості, що артику-

ється у політичних, естетичних та економічних форматах. Динаміка глобалізаційних векторів ініціює мутагенні трансформації сакральних конструктів, що репродукуються у межах діджитальних комунікаційних систем, створюючи нові семіотичні полігони (Likarchuk et al, 2023, с. 777). Інфраструктурна гіперзв'язність сучасності модифікує парадигми символотворення, у яких сакральне реінституціоналізується через алгоритмічні механізми біополітичного контролю, набуваючи нових форм репрезентації та владного диспозитиву, що детермінує його квазіонтичні статуси функціонування.

На нашу думку, сучасна доба демонструє полівалентний вектор розвитку сакрального, що перебуває у стані континуальної мутації. Поліекстенсивність сучасного знаково-символічного простору виключає можливість редукції сакрального до статичних форм, спричиняючи його постійну семантичну рефункціоналізацію. У цьому контексті культурна практика постає як мережево-детермінаційне поле гнучких семіотичних інтерпретацій, у межах якого сакральне та повсякденне взаємодіють у режимі комплексної інверсійної взаємозалежності, спричиняючи амбівалентний палімпсест герменевтичних екстраполяцій.

У дискурсивному полі сучасної культурної антропології взаємовідношення сакрального та тривіального конституює складну структуру, що функціонує як динамічна матриця семіотичних взаємодій, підпорядкованих глибинним аксіологічним й гносеологічним векторальним напруженням (Boström, 2021). Сакральні символи, вкорінені у трансцендентно-містагогічні парадигми, демонструють тенденцію до герметизації в межах ритуально-обрядових практик, що акумулюють міфопоетичну тяглість та забезпечують когерентність колективної пам'яті. Водночас повсякденні семіотичні конструкти, зумовлені утилітарним прагматизмом буденності, зазнають континуальної флуктуації, що спричиняє їхню онтологічну нестабільність та піддає їх релятивістській деконструкції в межах гіпермодерної семіосфери. Розгортання семантичного ландшафту в умовах постіндустріального суспільства супроводжується процесами гіперреалізації знакових структур, що, внаслідок симулякризації комунікативного середовища, детермінують ерозію сакральних аксіом. Дигіталізація та алгоритмізація дискур-

сивних практик сприяють формуванню поліморфної гіпертекстуальної реальності, у якій сакральне репрезентується через медіативні артефакти, позбавлені первісної есенційної валентності (Banks & Bowman, 2024). Водночас повсякденне, втрачаючи свою онтологічну автономність, уподібнюється до квазі-сакрального, що знаходить свій прояв у новітніх технологічних конструкторських процесах, де символ функціонує не як носій трансцендентного сенсу, а як фрагментарний елемент знакового номадизму.

Еволюція символічних структур у сучасному суспільстві набуває ознак поліфонічного гетерогенезу, що унеможлиблює чітку дихотомізацію сакрального та повсякденного, натомість спричиняючи їхню взаємопроникність у межах

соціокультурного хронотопу. Семіотична стратифікація знакових систем, що раніше регулювалася через ієратичну ієрархію та нормативну обрядовість, поступово розчиняється в еклектичних симбіозах новітніх дискурсивних режимів, що функціонують за принципами постструктуралістської деконструкції (Planer & Sterelny, 2021, с. 81). У цьому контексті постає необхідність теоретико-методологічного переосмислення сакрального як категоріального інструменту аналізу культурних практик, що перебувають у стані семантичного перегрупування та аксіологічної переорієнтації (табл. 1).

Герметична структура сакрального дискурсу, що протягом тисячоліть регламентувала антропокосмічний порядок, вступає в діалектичну колізію з повсякденним горизонтом, де

Таблиця 1

**Гіперсеміотичний аналіз сакрального та повсякденного в культурних практиках:
еволюція символічних конструктів у сучасному суспільстві**

Гносеологічно-онтологічна парадигма	Трансцендентно-семіотична стратифікація сакрального	Повсякденно-іманентна релятивізація символічного дискурсу
Епістемологічна онтологія символу	Артикулює трансцендентну телеологію, що формує есенційну дихотомію між емпіричним та ноуменальним, акумулюючи метафізичну субстанцію в сакральному дискурсі.	Підпорядковується прагматичній редукції, внаслідок чого символ втрачає свою архетипічну глибину, набуваючи дисперсного й ентропійного характеру.
Семіотична гіпостазія	Символічний репертуар формується за принципом ієрархічної стратифікації, у якій кожен знак є конституючим елементом сакрального логоцентризму.	Відзначається флуктуацією значень, що унеможлиблює закріплення будь-яких стабільних онтологем, спричиняючи десакралізаційний дискурс.
Аксіологічна легітимація	Містить абсолютну аксіологічну домінанту, що вкорінена в метафізичних концептах і репрезентує категоріальну цілісність буття.	Процесує девальвацію ціннісних парадигм, де первісні аксіологічні конструкти редукуються до функціональних симулякрів.
Темпоральна дискретність	Часова структура підпорядковується циклічному хронотопу, у якому минуле, теперішнє та майбутнє консоліднуються у сакральному часі.	Відзначається фрагментованою темпоральністю, що базується на лінійній динаміці та детермінації споживацьким темпоритмом.
Мнемонічна палімпсестність	Архетипічний спадок передається через ритуалізовані практики, що забезпечують колективну анамнезу та історико-міфологічну консолідацію	Пам'ять фрагментується, внаслідок чого традиція втрачає свою гносеологічну легітимність, поступаючись місцем інструментальній рефлексії.
Есхатологічна перспектива	Символічні конструкції впорядковують світоглядний порядок через телеологічний імператив, у якому сакральне є точкою есхатологічної кульмінації.	Відзначається есхатологічним вакуумом, де втрата кінцевої мети буття спричиняє семантичну ентропію культурної традиції.
Феноменологія суб'єкта	Людина функціонує як інтегральний суб'єкт сакрального наративу, що перебуває в екзистенційній кореляції з вищими духовними конструктами.	Відбувається редукція суб'єкта до категорії біополітичного агента, де індивід взаємодіє не з сакральними сенсами, а з алгоритмічними структурами.
Гіпермодерна семіотизація	Символічні коди утворюють когерентну систему, що апелює до ієратичної архітектоники буття, в якій кожен знак є елементом сакральної космології.	Символи підлягають дигітальній мутації, унаслідок чого їхня гносеологічна субстанція розчиняється в гіперреальній симуляції.

Джерело: систематизовано автором на основі [Fisher, 2022; Haardt de, 2017; Latour, 2018; Lee, 2024; Mode, 2024; Malabou, 2008; Nancy, 199; Stiegler, 1998].

символічні конструкції дедалі більше піддаються семантичній ентропії та фрагментації (Sproat, 2023, с. 117). Водночас, у певних соціокультурних контекстах простежується латентна тенденція до ревіталізації сакрального в нових формах, що адаптуються до умов технократичної постсекулярності. Тому, еволюція символічних репрезентацій детермінується складним поліфонічним процесом, у якому сакральне та повсякденне взаємодіють у межах культурної інверсії, що визначає траєкторію майбутніх аксіологічних трансформацій.

Сучасне суспільство переживає глибокі зміни у співвідношенні сакрального та повсякденного, що відображається у трансформації культурних практик та символів. Традиційно сакральне асоціювалося з релігією, міфологією та ритуалами, однак сьогодні воно виходить за межі цих сфер, набуваючи нових форм (Haardt de, 2017, с. 67).

Завдяки розвитку цифрових технологій та соціальних мереж, сакральне може проявлятися у віртуальних просторах, а звичайні речі можуть набувати особливого значення. Наприклад, емодзі, меми та цифрові аватари можуть нести символічну функцію, подібну до класичних сакральних образів.

Сучасні філософи, такі як Жан-Люк Нансі та Бруно Латур, досліджують ці процеси, звертаючи увагу на переосмислення ролі символів у сучасному суспільстві. Жан-Люк Нансі говорить про «розщеплене сакральне», яке існує у фрагментарному вигляді в культурних продуктах і соціальних практиках (Nancy, 1991, с. 94). Бруно Латур, у свою чергу, наголошує, що традиційне уявлення про раціональність та секуляризацію поступається місцем новим формам гібридного мислення, де наука та технології взаємодіють (Latour, 2018, с. 407). Наприклад, технологічні артефакти, такі як штучний інтелект або криптовалюта, можуть сприйматися як носії нових сакральних значень. У цьому контексті сакральне вже не обов'язково є релігійним, а скоріше набуває нового змісту у взаємодії з повсякденним.

З іншого боку, сучасні культурні практики демонструють зростання інтересу до альтернативних форм сакрального, таких як езотеричні практики, психоделічний досвід або ритуали, пов'язані з екологічною свідомістю. Філософка Кетрін Маллабоу зазначає, що

сучасне сакральне дедалі частіше пов'язується з тілесністю, емоціями та колективним досвідом (Malabou, 2008, с. 30). Водночас Марк Фішер говорить про «капіталістичний реалізм», у межах якого навіть сакральне може бути комерціалізованим (Fisher, 2022, с. 94). Наприклад, духовні практики, такі як йога або медитація, перетворюються на ринкові продукти, що вписуються в логіку споживчої культури. Це свідчить про те, що сучасні символи сакрального формуються не лише в традиційних наукових контекстах, а й у межах економічних і соціальних процесів.

Попри розмивання меж між сакральним та повсякденним, багато символів зберігають свою трансцендентну функцію, залишаючись важливими для ідентичності та спільнот. Сучасний французький філософ Бернар Стіглер звертає увагу на кризу символічного в сучасному світі, коли надмірне споживання інформації та швидка зміна культурних кодів ускладнюють формування довготривалих значень (Stiegler, 1998). Натомість сучасні культурні практики часто формують нові сакральні ритуали, пов'язані, наприклад, із цифровою пам'яттю, вшануванням загиблих через онлайн-меморіали або участю у спільних флешмобах. Таким чином, сакральне не зникає, а перетворюється, пристосовуючись до умов постмодерного суспільства.

Відповідно, еволюція символів у сучасному суспільстві демонструє складну взаємодію між сакральним і повсякденним, що відображається у зміні культурних практик. Сучасні філософи підкреслюють, що сакральне більше не обмежується релігійним дискурсом, а стає динамічною частиною цифрового, економічного та соціального ландшафту. З одного боку, воно комерціалізується, з іншого – набуває нових значень у межах особистих і колективних переживань. Це свідчить про те, що сакральне залишається важливим елементом людської культури, навіть якщо його форми та прояви змінюються відповідно до нових умов. Подібні духовні та світоглядні настанови «нова релігійність», «нова сакральність» (Татарнікова, 2019, с. 201) визначають образну-сміслову специфіку мистецтва постмодерну та його репрезентантів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Екстраполяція феноменологічних аспектів еволюції сакрального та повсякденного

у векторі культурних практик засвідчує поліфонічну гетерохронність символічних мутацій, зумовлених детермінацією соціально-епістемологічних трансгресій. Генеза семантичних інверсій у сакрально-повсякденних диспозитивах виразно корелює з процесами реверсивної ресеміотизації, що функціонує в парадигмі полідискурсивної контамінації архетипічних знакових структур із транзиторними формами культурної продукції. Відтак, маніфестація сакральних кодів у буденній семіосфері постає не лише як процес їхньої десакралізації, а й як гіперреальна реінскрипція міфопоетичних конструктів у техногенно-інформаційному середовищі. Констеляція сакральних топосів у матриці повсякденного комунікативного досвіду інтенсифікує динаміку семіотичного рекодування, що спричиняє емерджентні форми їхньої дискурсивної реновації. Під впливом соціокультурної ентропії відбувається флуктуація семантичних векторів символів, які втрачають жорстку фіксацію у традиційних міфоцентричних системах й набувають мозаїчної структури, притаманної ризоматичним моделям постіндустріального інформаційного суспільства. Сакральне, позбавлене усталених ієратичних конфігурацій, проникає в соціальні практики через механізми семіотичної паліампсестності, що спричиняє його гіпертекстуалізацію в цифровій епосі.

Ергодичність символічного універсуму, в якому конвергуються сакральні та секуляризовані знакові утворення, зумовлює необхідність ревізії традиційних методологічних парадигм аналізу культурних артефактів. В умовах інтен-

сифікації гіперреального симулякруму, обумовленого діджиталізацією комунікативних полів, спостерігається парадоксальна реконфігурація сакрального через механізми постмодерної іронії, інтермедіальної цитатності та семіотичного гіперпродукування. Дана тенденція маркує інтенсифікацію феномену неосакралізації, що реалізується через механізми віртуальної міфотворчості та конструювання дигітально-медійних онтоформ.

Дискурсивна гібридизація сакрального та буденного, імплементована в медіатизованих формах культурної продукції, висвітлює нагальну необхідність подальшої розвідки механізмів ритуальної ремедіації в умовах кросмедійної екосистеми. Аналітична перспектива зосереджується на виявленні процесів перформативного моделювання сакральних структур у межах дигітальної синестезії, що передбачає інтеграцію аудіовізуальних, текстовальних та інтерактивних модусів у рамках символічної економії інформаційного капіталізму. Проблематизація деструкції та ресакралізації знакових утворень у парадигмі культурної антропології та когнітивної семіотики окреслює потребу у міждисциплінарному підході, що дозволяє здійснити компаративний аналіз діахронної динаміки сакрального в умовах трансгресивного культурного ландшафту. У цьому контексті перспективи подальших досліджень тяжіють до розгортання методологічного апарату, що уможливило деконструкцію гіпертекстуальних процесів міфологічного ресемантування сакрального в постмодерному медійному просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гаюк І. Сакральне і профанне в культурі західного світу XX–XXI століть. *Науковий щорічник «Історія релігій в Україні»*. 2024. 1(34). С. 192–209.
2. Зубавіна І. Б. Онтологія віртуального простору: екранознавчі зшитки. *Ін-т проблем сучас. мистец.* НАМ України. 2021. 376 с.
3. Корень Є. Р. Деякі архетипи та символи в структурі епічних сюжетів: до постановки проблеми соціології мистецтва. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2022. С. 89–102.
4. Татарнікова А. А. Славослівний аспект поетики реквієму «Lux Aeterna» М. Шуха в руслі духовних традицій української культури. *Мистецтвознавчі записки* : зб. наук. праць. Київ : Ідея принт, 2019. Вип. 36. С. 198–204.
5. Banks J., Bowman N. D. Symbolism, purpose, identity, relation, emotion: Unpacking the SPIREs of sense of place across digital and physical spaces. *Poetics*. 2024. 105. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304422X2400055X>
6. Boström M. Social relations and everyday consumption rituals: Barriers or prerequisites for sustainability transformation? *Frontiers in Sociology*. 2021. 6. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/sociology/articles/10.3389/fsoc.2021.723464/pdf>

7. Dehaene S., et al. Symbols and mental programs: A hypothesis about human singularity. *Trends in Cognitive Sciences*. 2022. 26(9). Pp. 751–766.
8. Fisher M. *Ghosts of My Life: Writings on Depression, Hauntology and Lost Futures*. Zer0 Books. 2022. 296 p.
9. Güneş S., Ercömert Görgün Ç. The sacred and profane in design: Exploring the transcendent nature of ordinary products. *The Design Journal*. 2024. 27(3). Pp. 388–409.
10. Haardt de M. A momentary sacred space: Religion, gender, and the sacred in everyday life. *In Everyday Life and the Sacred*. Brill. 2017. Pp. 49–72.
11. Latour B. *An Inquiry into Modes of Existence: An Anthropology of the Moderns*. Harvard University Press. 2018. 520 p.
12. Lee D., Mode A. *365 Days of Philosophy: A Year of Daily Lessons from the World's Greatest Thinkers, from Socrates to Sartre*. Independently published. 2024. 427 p.
13. Likarchuk N., Velychko Z., Andrieieva O., Lenda R., Vusyk H. Manipulation as an element of the political process in social networks. *Cuestiones Políticas*. 2023. № 41(76). Pp. 769–779.
14. Malabou C. *What Should We Do with Our Brain?* Fordham University Press. 2008. 120 p.
15. Nancy J. *Inoperative Community*. University of Minnesota Press. 1991. 224 p.
16. Planer R., Sterelny K. *From Signal to Symbol: The Evolution of Language*. The MIT Press. 2021. 296 p.
17. Sproat R. *Symbols: An Evolutionary History from the Stone Age to the Future*. Springer. 2023. 248 p.
18. Stiegler B. *Technics and Time, 1: The Fault of Epimetheus*. Stanford University Press. 1998. 318 p.

REFERENCES:

1. Haiuk, I. (2024). Sakralne i profanne v kulturi zakhidnoho svitu XX–XXI stolittia [The Sacred and the Profane in the Culture of the Western World of the 20th–21st Centuries]. *Naukovyi shchorichnyk «Istoriia relihii v Ukraini»*, 1(34), 192–209 [in Ukrainian].
2. Zubavina I. B. (2021). Ontolohiia virtualnoho prostoru: ekranoznavchi zshytty [Ontology of Virtual Space: Screen Studies Notebooks]. *Instytut problem suchasnoho mystetstva NAM Ukrainy*. 376 p. [in Ukrainian].
3. Koren, Ye. R. (2022). Deiaki arkhetypy ta symvoly v strukturi epichnykh siuzhetiv: do postanovky problemy sotsiologhii mystetstva [Some Archetypes and Symbols in the Structure of Epic Plots: On the Problem of the Sociology of Art]. *Sotsialni tekhnolohii: aktualni problemy teorii ta praktyky*, 89–102 [in Ukrainian].
4. Taternikova A. A. (2019) Slavoslivnyi aspekt poetyky rekviemu «Lux Aeterna» M. Shukha v rusli dukhovnykh tradytii ukrainskoi kultury [The Praise Aspect of the Poetics of M. Shukh's Requiem "Lux Aeterna" in the Context of the Spiritual Traditions of Ukrainian Culture]. *Mystetstvoznavchi zapysky : zb. nauk. prats. Kyiv : Ideia prynt, Vyp. 36*, 198–204. [in Ukrainian].
5. Banks, J., & Bowman, N. D. (2024). Symbolism, purpose, identity, relation, emotion: Unpacking the SPIRES of sense of place across digital and physical spaces. *Poetics*, 105, URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304422X2400055X>
6. Boström, M. (2021). Social relations and everyday consumption rituals: Barriers or prerequisites for sustainability transformation? *Frontiers in Sociology*, 6, URL: <https://www.frontiersin.org/journals/sociology/articles/10.3389/fsoc.2021.723464/pdf>
7. Dehaene, S., et al. (2022). Symbols and mental programs: A hypothesis about human singularity. *Trends in Cognitive Sciences*, 26(9), 751–766.
8. Fisher, M. (2022). *Ghosts of My Life: Writings on Depression, Hauntology and Lost Futures*. Zer0 Books, 296 p.
9. Güneş, S., & Ercömert Görgün, Ç. (2024). The sacred and profane in design: Exploring the transcendent nature of ordinary products. *The Design Journal*, 27(3), 388–409.
10. Haardt de, M. (2017). A momentary sacred space: Religion, gender, and the sacred in everyday life. *In Everyday Life and the Sacred* (pp. 49–72). Brill.
11. Latour, B. (2018). *An Inquiry into Modes of Existence: An Anthropology of the Moderns*. Harvard University Press, 520 p.
12. Lee, D., & Mode, A. (2024). *365 Days of Philosophy: A Year of Daily Lessons from the World's Greatest Thinkers, from Socrates to Sartre*. Independently published, 427 p.
13. Likarchuk N., Velychko, Z., Andrieieva O., Lenda R., & Vusyk H. (2023) Manipulation as an element of the political process in social networks. *Cuestiones Políticas*, № 41(76), 769–779.
14. Malabou, C. (2008). *What Should We Do with Our Brain?* Fordham University Press, 120 p.
15. Nancy, J. (1991). *Inoperative Community*. University of Minnesota Press, 224 p.
16. Planer, R., & Sterelny, K. (2021). *From Signal to Symbol: The Evolution of Language*. The MIT Press, 296 p.
17. Sproat, R. (2023). *Symbols: An Evolutionary History from the Stone Age to the Future*. Springer, 248 p.
18. Stiegler, B. (1998). *Technics and Time, 1: The Fault of Epimetheus*. Stanford University Press, 318 p.